
שיעורי משיח בפרשה

שיעורים בענייני משיח
וגאולה על פרשיות השבוע

מחזור חמישי

שיעור לפרשת תזריע ומצורע

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

הופק על-ידי מערכת "משיח בפרשה"
כתיבה: הרב מנחם מענדל וולף

מה שהזק בטראומה, מה שבריא בפצע

נושא בענייני משיה וגאולה: הטעם שמשיה נקרא מצורע, ופנימיותה של הגלות

מבוסס על לקו"ש חכ"ב שיחה ב' לפרשת תזריע; שיחת ש"פ תזו"מ תנש"א

פתיחה / א. הקול נעצר

ציר כיסופים. יום שישי ט"ו בטבת תשס"ג (20.12.2002). השעה 9:24. רכב משפחתי גדול נוסע בכביש היציאה מגוף קטיף, הנהג הוא הרב יצחק עראמה, רבה של 'נצר חזני' - מישובי גוש קטיף, במכונית יושבים כל בני משפחתו, אשתו אושרת וששת ילדיו. הם נוסעים ל"שבת חתן" של קרוב משפחה בעפולה.

לפתע רעש של מטח נשמע על הכביש, ליושבים במכונית הרעש נשמע כמו ברד שהחל לרדת משמים ביום בהיר, אך לאחר רגע הם מבינים שהם נתונים במארב קטלני.

מאות כדורים נורו לעברם ובדרך נס הקליעים הקיפו את הרכב מכל צדדיו, וכאילו שמלאך מגן ניווט את הכדורים שיחטיאו את המכונית.

זעקת 'איי' בודדת פילחה את השקט המפחיד. קליע סורר, יחיד מתוך המטח, הגיח אל המכונית ופגע ישירות בנהג הרכב - הרב יצחק עראמה. לאחר זעקת הכאב הוא הספיק עוד לעצור את מכוניתו, ואז ראשו נשמט. כוחות ההצלה שהגיעו כעבור דקות, הבינו שהפגיעה היא אנושה. הרב יצחק עראמה עלה בלהבת קדושים השמימה כעבור דקות.

ברגע אחד משפחה שהייתה מונהגת בידי אדם גדול, איבדה את הנהג שלה. בני המשפחה נפגעו בנקודה הכי מערערת של חייהם. אבי המשפחה, המנהיג, הדמות, הרב, נפגע ונהרג מול עיניהם של ילדיו הקטנים ושל אשתו. מתי, בנו של הרב יצחק עראמה, היה ילד בגיל 10 ברגע שאביו נרצח אל מול עיניו, והוא מתאר שבאותו הרגע

שאביו נפגע, הכול נעצר. הכול נעצר, וגם ה'קולי' נעצר.

מתי שהיה ילד שופע שמחת חיים, זורם וחברמן, הפך באחת למי שהדיבור השוטף נעתק ממנו, הוא הפך למגמגם, וגמגמו הלך והחריף. הטראומה שחווה הייתה חזקה ממנו.

מתי הפך לילד ואחר כך לנער שממעט לדבר. הוא תיאר שלפני שאמר משפט, הוא שיחזר את המשפט מספר פעמים בראשו, ורק אז העז להוציאו בפיו, ולצערו גם אז המשפט היה יוצא מגומגם...

כילד, נער ואפילו מתבגר שמגמגם הוא חווה המון בושה ותחושה של אדם פגום. הוא היה מוכן להחליף הכול בתמורה לקבל חזרה את הקול השוטף והרגיל שהיה לו. מתי מתאר שהוא היה מוכן גם 'למכור כליה' כדי לקבל חזרה את הדיבור הזורם והחלק, שהיה מנת חלקו עד לרגע הפיגוע.

ב. הטראומה שגירשה אותנו מ'הגן עדן' הילדותי

רבים מודעים לטראומות ששינו את חייהם וכאילו הקפואו חלק מהאישיות שלהם הרחק מהמציאות, הרחק מהמגע האנושי, הרחק מהיומיום. חלק מבעלי הטראומות ימנעו ממצבים/מקומות/אנשים/בעלי חיים מסוימים, ובקרה לאלו ירגישו מצוקה וחשש איום.

גם אדם שלא מודע לטראומה שעבר, כנראה יסכים שחוויות לא נעימות מסוימות, נטלו ממנו את התמימות הילדותית, את הקרבה הזורמת לבני אדם, והכניסו בו מידה של זהירות ומרחק ואולי הפכו אותו לחששן יתר על המידה או לבעלי ביטחון עצמי ירוד.

החדווה הילדותית, הריצה והתמימות שמאפיינת ילדים קטנים מזכירה את 'גן עדן'. 'גן עדן' של האדם במקום שבו הוא אינו חשש מהמחר, ואין חשש מאף אדם ומאף בריה. לא שלילד אין ממה לחשוש, אך בזמן משחקו והשתובכותו הוא לגמרי לא מודע לדאגות ולחששות, ולכן שמחתו ואושרו בחוויית ההווה מושלמים לחלוטין וממלאים את כל כולו.

מדוע עשה ה' שכחלק מההתבגרות שלנו עלינו לאבד את התמימות, את השמחה המלאה, את הרוגע המתמיד? למה אנו צריכים להשתכנע ב"עזרת" מכות כואבות למיניהם שאי אפשר "לשחרר את המושכות" ו"לצחוק כל הדרך"? מי צריך את כל ה'חסימות' האלו שמלווים את האדם בבגרותו?

ג. הגאולה קרובה, אז מה זה כל הרוע הזה?

כל מי שלומד את שיחותיו האחרונות לעת-עתה של הרבי, מגלה את המידה הרבה בה הגאולה קרובה, ואיך שאפילו התחילו כמה מסימני הגאולה. הרבי מראה זאת מסימנים שונים המתרחשים בעולם, אם זה בשינוי התפיסה של אומות העולם כלפי מלחמות ונשק, או בעליית יהודים עצומה לארץ ישראל שמבשרת את קרבתו של קיבוץ גלויות בגאולה הקרובה ועוד סימנים שונים.

מאיך מציקה בבטן תחושה לא נוחה. אמת הדבר שיש סימנים רבים לכך שהגאולה בדרך ולכך שהעולם מוכן לגאולה, אבל איך אפשר להתעלם ממה שבולט כל כך, ולא צריך שום סימנים לרמז על כך, שהעולם חשוך בחושך עצום? לצערנו ריבוי יהודים חיים בחושך, לא מודעים לאור של תורה ומצוות ולאור החסידות שמביא ומכין אותנו לאורו של משיח. גם רוב הגויים לא נראים כמו 'גויים של משיח', אם כך איך אפשר לומר שהגאולה נראית קרובה? במה היא נראית קרובה?

כיצד זה הולך יחד?

בפרשה שלנו מסתתר ההסבר לכל זה: לטראומה ול'חסימות' שפוגעות בנו במהלך חיינו, והופכות אותנו לפחות

ממי שאנחנו, ממה שרצינו וממה שהיינו בהתחלת דרכנו; והסבר מדוע למרות החושך הנורא, אנחנו נמצאים סמוכים, כמו שמעולם לא היינו, לגאולה האמיתית והשלמה.

ד. הפרשה בקצרה

פרשתנו פותחת בדיני טהרת היולדת. היולדת זכר תהיה טמאה שבעה ימים ולאחר שתטבול יהיו לה שלושים ושלושה ימי טהרה, ואילו היולדת נקבה תהיה טמאה ארבעה עשר יום ולאחר שתטבול תהיה טהורה במשך שישים ושישה יום.

אחר כך דנה הפרשה בדיני טומאת מצורע. צרעת היא סוג של מחלה שכיום לא קיימת (כמו שיבואר להלן), וכאשר אדם לוקה בנגע הצרעת, עליו לגשת לכוהן מומחה בנגעים, והכוהן מאבחן את הנגע ופוסק לגביו האם האדם אכן מצורע בצרעת האמורה בתורה ועל-כן הוא טמא, או שאין זו הצרעת כפי שמופיעה בתורה ולכן האדם טהור.

על האדם הטמא להיות בבידוד מחוץ למחנה. לאחר מכן עליו לעבור תהליך שלם של היטהרות, שכולל תחילה אישור של הכוהן שהנגע נרפא, ולאחר מכן לקיחה של שתי ציפורים חיות, מקל מעץ הארז, צמר צבוע וצמח אזוב. שוחטים ציפור אחת ומכנסים את דמה בתוך כלי חרס שבתוכו מים ממעיין. טובלים את הציפור השנייה ואת המקל, הצמר וצמח האזוב, מזים על המצורע שבע פעמים ומשלחים את הציפור החיה לחופשי. אחר כך על האדם לטבול ולכבס את בגדיו.

ביום השביעי עליו לגלח את עצמו ולטבול שוב. וביום השמיני עליו להביא קורבן, ולאחר תהליך הקרבת הקורבן, הכולל משיחת תנוך אוזנו הימנית, אגודל ידו הימנית ובוהן רגלו הימנית של המצורע בדם הקורבן ובשמן, הזיית השמן לפני ה', ושפיכת השמן שנשאר על ראשו, בגמר תהליך זה המצורע נטהר.

בדומה לנגע הצרעת באדם, ישנו גם נגע צרעת בבגדים ובבתים. גם בצרעת בבגדים ובבתים ישנם דיני טומאה, והדבר גם כאן תלוי בפסק הכוהן המומחה. על האדם יהיה לכבס את הבגד, ובאם הנגע סר כעבור שבוע, אזי יכול הבגד להיטהר על ידי טבילה. הבגד יהיה טמא באם הצרעת מתפשטת בו לאחר ראיית הכוהן, ודינו לשריפה. וכן בגד שהנגע עומד מלכת גם כעבור שבוע נוסף אך הוא נשאר במצבו, דינו לשריפה, אלא אם כן נעשה הנגע כהה יותר, ואזי דינו שיגזרו ממנו את מקום הנגע.

גם בבתים ישנה סוג של צרעת, וכאשר מזהים נגע, הכוהן בודק, ואם הנגע טמא הבית ייסגר לשבעת ימים, ואם לאחר מכן הנגע גדל יש לשבור את הלבנים הנגועות, ולביא ולבנות במקומן לבנים טהורות. במידה והנגע הופיע שוב, אזי יש לשבור את הבית כולו.

ובסיום הפרשה מדובר אודות טומאת נידה, הזב והזבה.

ברוב הפרשה אנו עוסקים במצורע, בטומאתו ובטהרתו. בשיעורנו היום נתמקד במצורע, וננסה להבין מי עלול ללקות בצרעת, מהי מחלת הצרעת, מה גורם לה להתפשט בגופו של אדם ואיך ניתן לרפאות אותה, וגם, מה אנו יכולים לקחת מכל זה לחיים שלנו?

ביאור מרכזי / ה. הצרעת מחלה ניסית

תחילה נבהיר ונאמר שכיום אין צרעת במוכן הפשוט, וזאת מכיוון שהצרעת אינה מחלה רגילה וטבעית שנשאת באמצעות נגיפים וחיידקים שונים, ועלולה לדבק במגע. אלא זו מחלה שבאה בדרך נס ובפלא על האדם, ובלשונו של הרמב"ם¹:

מקור מס' 1

משנה תורה לרמב"ם, הלכות טומאת צרעת, פרק ט"ז

'הצרעת הוא שם האמור בשותפות, כולל ענינים הרבה שאין דומין זה לזה, שהרי לובן עור האדם קרוי צרעת, ונפילת מקצת שער הראש או הזקן נקרא צרעת, ושנוי עין הבגדים או הבתים קרוי צרעת. וזה השינוי האמור בבגדים ובבתים שקראה אותו תורה צרעת בשותפות השם - אינו ממנהגו שם עולם, אלא אות ופלא היה בישראל, כדי להזהירם מלשון הרע.

שהמספר בלשון הרע - משתנות קירות ביתו . . ואם עמד ברשעו . . משתנין הבגדים שעליו . . ואם עמד ברשעו . . משתנה עורו ויצטרע, ויהיה מובדל ומפורסם לבדו, עד שלא יתעסק בשיחת רשעים שהיא הלצות ולשון הרע.

וכן מפורש בלשונו של האדמו"ר הזקן בספרו לקוטי תורה:

מקור מס' 2

לקוטי תורה, מאמר "אדם כי יהיה בעור בשרו"

. . ונולדים סימנים בגשמיות בבשרו שלא כדרך הטבע והם הנגעים שאינם מליחות המצויים, כמו- שכתב הרמב"ם שמצות נגעים אינו נהוג בזמננו זה אחר החורבן מפני שאינו מצויין כלל שיהיה שינוי בבשר עצמו בלא שום ליחה שהרי הוא כמראה החמה עמוקה מן הצל וכו', אך מעשה נסים הם...".

ו. מי המצורע: משיח או המספר לשון הרע?

לאחר שהבנו שהצרעת היא מחלה רוחנית וניסית ולא נשאת על פי הטבע, נשאלת השאלה, מי האדם ש'זוכה' לקבל את המחלה הזו שצובעת אותו בכתמים או תולשת את שערות ראשו וזקנו? תשובה אחת כבר קיבלנו בציטוט הנ"ל מדברי הרמב"ם שם הוא מצביע על המחלה ככזו שנועדה להזהיר, וחלילה - גם לפגוע, במספרי לשון הרע.

מאידיך, הגמרא במסכת סנהדרין (דף צח ע"ב) דנה בשמותיו של משיח, ולאחר מספר דעות אומרים חכמים ששמו הוא 'חיוורא דבי רבי', ומתרגם עבורנו רש"י - 'מצורע של בית רבי'.

בעמוד שקודם-לזה (צח ע"א) מספרת הגמרא שרבי יהושע בן לוי פגש את אליהו הנביא בפתח מערתו של רשב"י, לאחר דין ודברים שהיה לו עימו שאל את אליהו מתי יבוא משיח. אמר לו אליהו שילך וישאל אותו בעצמו! כדי לזהות את משיח נתן לו אליהו סימנים אלו: הוא יושב בפתח העיר רומי בין העניים סובלי החלאים, אך בשונה

(1) הרחבה: וראה בלקו"ש חלק כ"ב עמ' 72 הערה 36 שאף שמפשטות מלשון הרמב"ם בפתחת ההלכה משמע שדווקא צרעת בגדים ובתים אינה ממנהגו של עולם, אך מהמשך דבריו משמע שגם צרעת הגוף היא חלק מהפלא. ומביא שם שכן משמע גם במו"נ וכן בפיה"מ שלו.

מכל המנוגעים שמסירים את כל התחבושות שעליהם בפעם אחת וחובשים תחבושות חדשות, משיה מסיר ומחליף תחבושת תחבושת, שלא יעכב חלילה את ישראל כאשר ייקרא לגאול אותם. מסביר שם רש"י את המילים 'סובלי חלאים':

מקור מס' 3

פירוש רש"י, מסכת סנהדרין, דף צח

סובלי חלאים - מנוגעים, והוא נמי [=גם] מנוגע, דכתיב: "והוא מחולל מפשעינו", וכתיב: "חליינו הוא נשא" (ישעיה נ"ג).

אם צרעת היא מחלה של מספרי לשון הרע, מה יש למשיח עם המחלה הזאת, ועד כדי כך שמכנים אותו בשם 'מצורע'? מכך שמכנים אותו בשם זה משמע שזה לא רק איזושהו אירוע חד פעמי ולא נעים שקרה לו, אלא השם מצורע בא לתאר אותו. ודאי שאיננו חושדים במשיח בלשון הרע, אזי מה לו ולצרעת?

ז. שני סוגים של לשון הרע

כדי לדעת מה למשיח עם צרעת, ננסה להכיר מעט את מהות המחלה שנקראת צרעת, וכך נבין מדוע היא נדבקת דווקא למספרי לשון הרע, ולא לאוכלי לשון של בהמות טריפות, או למי שלא מקפיד על שמירה על השקט בבית הכנסת בזמן התפילה וקריאת התורה או כל עבירה אחרת. הרבי מלך המשיח מבאר שני אופנים בדיבור לשון הרע:

מקור מס' 4

לקוטי שיחות, חלק כב, עמוד 67 (בתרגום חופשי מאידיש)

א. דיבור לשון הרע (שבא מצד מידות רעות של המדבר - יש לו קנאה ושנאה וכדומה) וגורם היזק וכו' למי שהוא מדבר אודותיו. כלומר, עיקר החיסרון הוא בכך שהלשון הרע שלו מגלה ומוציא את מידותיו הרעות ומזיק לשני...

ב. לשון הרע - מצד הדיבור עצמו: אחד שמדבר לשון הרע, ואפילו לא בכוונה וכו' - הדיבור עצמו סוחב אותו לתוך הרע.

הסבר הדברים:

ישנו דיבור של לשון הרע שהוא תוצר של המידות הרעות המבעבעות בחלל השמאלי בליבו של האדם, ומתוך קנאה או שנאה הוא מדבר בגנותו של אדם. באופן זה הדיבור רק מגלה את הרוע שיש בליבו על השני. אך ישנו אופן שני שבו הדיבור עצמו בלשון הרע הוא מקור הבעיה. אין לאדם איזושהי שנאה או קנאה, אלא שהוא רק מתנהג בחוסר שמירה על פיו ולשונו מתגלגלת ללא רסן, וחוסר שמירה זו על פיו עלולה לדרדרו עד פי התהום. וכמו שמתאר זאת הרמב"ם:

מקור מס' 5

משנה תורה לרמב"ם, שם

וזה הוא דרך ישיבת הלצים הרשעים: בתחלה מרביץ בדברי הבאי, כענין שנאמר: "וקול כסיל ברוב

דברים", ומתוך כך באין לספר בגנות הצדיקים, כענין שנאמר: "תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק", ומתוך כך יהיה להם הרגל לדבר בנביאים ולתן דפי בדבריהם, כענין שנאמר: "ויהיו מעליבים במלאכי האלוקים ובוזים דבריו ומתעתעים בנבאיו", ומתוך כך באים לדבר באלוקים וכופרין בעיקר, כענין שנאמר: "ויחפאו בני ישראל דברים אשר לא כן על ה' אלקיהם".

והרי הוא אומר בהם: "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ" - מי גרם להם לשית בשמים פיהם? לשונם שהלכה תחילה בארץ, זו היא שיחת הרשעים שגורמת לה ישיבת קרנות וישיבת כנסיות של עמי הארץ וישיבת בתי משתאות עם שותי שכר.

לשון הרע מהסוג הזה עלול להסתיים חלילה בכפירה בעיקר, אך אין תחילתו של הדיבור מתוך שנאה, אלא סתם מתוך זלזול בחשיבות השמירה על הלשון, ונתינת הרשות ללשון ל"טייל" ולרכל בישיבות לצים שונות ומשונות. מסביר הרבי שבזה מובן מדוע הצרעת מגיעה כעונש על לשון הרע. ישנה לשון הרע שאין מסתתר מאחוריה עומק של שנאה, אלא זהו חטא "חיצוני", חטא רק ברמה של הדיבור, ולא של פנימיות הנפש, ולכן על עוון זה מגיעה הצרעת שהיא מחלה "חיצונית" היא פוגעת רק בעור של האדם, היא פוגעת בו בחיצוניות שלו, שם הפגם שלו. ולכן בסיום הלכות תומאת הצרעת מדבר הרמב"ם דווקא על לשון הרע מהסוג הזה של דיבור מתגלגל שמגיע ללשון הרע, כי דווקא על לשון הרע מסוג זה נענשים בצרעת (כמובן שהפגם שלו הוא בחיצוניות, רק כל עוד הוא עוד לא הידרדר למה שהלשון הרע עלול לגרום אותו וגם את פנימיותו, כמו שתיאר הרמב"ם באריכות).

ה. לשון הרע על עצמו

דבר נוסף שניתן ללמוד מכך:

מספרים על ה'חפץ חיים' שנפגש עם יהודי ברכבת בדרך חזרה לעירו ראדין, והיהודי שלא זיהה את ה'חפץ חיים' סיפר לו שהוא נוסע במיוחד על מנת לפגוש בראדין את הצדיק הגדול - ה'חפץ חיים'.

ה'חפץ חיים' הפטיר לעומתו, שלא היה כדאי לו לטרוח כל כך ולנסוע ממרחקים על מנת לראות את ה'חפץ חיים', ואמר שה'חפץ חיים' לא כזה 'צדיק גדול' כמו שתיארו היהודי.

כעס היהודי על הפגיעה בצדיק, ונתן ל'חפץ חיים' סתירה, והוכיחו אחת אפיים, על לשונו החצופה שמעוזה לדבר ב'גדולי עולם'.

כשהגיעו לראדין, בתחנת רכבת חיכו יהודים רבים לקבל את פניו של ה'חפץ חיים', וקיבלוהו בכבוד גדול. אז שם לב היהודי, שהוא הכה וביזה את ה'חפץ חיים' בעצמו! הוא התבייש נורא ופנה בתחינה לבקש את סליחתו של ה'חפץ חיים'. ה'חפץ חיים' ענה לו שח"ו אין בליבו עליו, והוא יודע שהוא לא התכוון להכותו, אלא להיפך, לכבדו. אך אמר לו ה'חפץ חיים' שלמד ממנו שאסור לדבר 'לשון הרע' אפילו על עצמו.

לפי ביאורו של הרבי על סוגי ה'לשון הרע', ניתן להבין מדוע אסור לספר 'לשון הרע' אפילו על עצמו, שהרי סיפור בלשון הרע אינו אסור רק מהחשש שנעליב חלילה את הזולת (שאז לשון הרע על עצמו אולי היה מותר, וגם זה לא בטוח, שהרי אולי הוא מעליב את עצמו בלא יודעין), אלא מכך שהוא מגלה את המידות הרעות של עצמו, או יוצר רוע בלבוש הדיבור של הנפש. ובשני האופנים אסור לאדם לספר בלשון הרע על עצמו, שהרי על ידי כך הוא מגלה או יוצר רע.

ט. הצרעת שייכת גם לצדיקים

לאור זאת שהבנו שהצרעת הינה נגע חיצוני המופיע רק בעורו של האדם, ניתן להבין מדוע גם אצל צדיקים מצינו צרעת:

מרים הנביאה, שהיתה אחותם של אהרון הכהן ומשה רבינו, נענשה בצרעת על עסקי דיבה, שדיברה במשה והשוותה אותו לשאר הנביאים. וכפי שאומר הרמב"ם:

מקור מס' 6
משנה תורה לרמב"ם, שם

התבוננו מה ארע למרים הנביאה שדברה באחיה, שהיא גדולה ממנו בשנים וגדלה אותו על ברכיה, וסכנה בעצמה להצילו מן המים, והיא לא דברה בגנותו, אלא טעתה שהשותה אותו לשאר נביאים, והוא לא היה מקפיד על כל אלו הדברים, שנאמר: "והאיש משה ענו מאד", ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת.

הצרעת הגיעה למרים כעונש על דיבור לא מתאים לפי ערכה, הדברים שאמרה היוו פגם בחיצוניות לבושיה - בדיבור, ועל כך נענשה. וודאי שדיבורה לא נבע ממידות רעות ח"ו, וכמו שמדגיש הרמב"ם בדבריו שמרים היתה מסורה אליו בכל ליבה.

אם כן מובן שמחלת הצרעת עלולה לבוא גם על אדם גדול, אלא שבקצה לבושיו, ב'קטנות' יש עדיין דופי, ולכן הוא עלול לקבל צרעת שהיא מחלה הנמצאת רק בחלק החיצוני ביותר של הגוף - בעור.

י. מרוב תשוקה התרנגול ברח

בקבלה ובחסידות מבואר שהנגעים המופיעים בעורו של האדם, אינם סימני טומאה, אלא אדרבה - הם אורות עליונים.

ובלשונו של האדמו"ר הזקן:

מקור מס' 7
לקוטי תורה, שם

נגעים דברים גבוהים הן, שאינו נקרא טמא עד שיקראנו הכהן טמא, וכשעדיין לא קרא לו שם טמא אין הנגעים בכלל טומאה אלא אדרבה הם אורות עליונים, רק שהם דינא קשיא דקדושה.

מהו הפירוש בכך שהנגע אינו טמא, ואדרבה הוא אור עליון? כדי להבין זאת נעיין בספר 'דרך מצותיך' לאדמו"ר ה'צמח צדק' במאמר על מצות 'טומאת המצורע', בו הוא מבאר באריכות את שורשה של טומאת הצרעת. נביא תמצית מדבריו בנוגע לשורש הצרעת בעבודת ה' ובהתאם לכך כפי שהיא מתבטאת בגוף.

כאשר יהודי עובד את הקב"ה מתוך אהבה ותשוקה, עלול להיות מצב שמתוך עוצמת האהבה, הוא יעדיף להיות להתקרב ולהדבק בה', והוא יעסוק במעשים וחוויות שיספקו לו את תחושת הקרבה הנפלאה לה', אך מאידך יזניח ולא יעסוק בתיקון של הרבדים הנמוכים יותר של נפשו ושל חייו.

לדוגמא, הוא ייהנה וישקע בתפילה קדושה או בלימוד מרומם נפש, אך לא יחשוב על הדרך בה הוא מנגיש בנועם את דרך התורה והמצוות על הבריות שלא מחוברים לדרך התורה, או שלא יחשוב על הדרך בה הוא יכול להאחיב את התורה על אשתו ובניו, או שבכלל לא ישקיע מחשבה על מצוות מעשיות שונות והידורי מצווה שונים, החל

מהכנת מאכלי ולבושי השבת בהידור, וכלה בהנהגה המתאימה ליהודי במשאו ומתנו באמונה מתוך קידוש ה'.
 כאשר אדם ילך בדרך זו, הוא משאיר חלקים בנפשו שאינם מתוקנים. ומכיוון שהאדם לא יכול להיות כל הזמן בדביקות עצומה בה', סוף סוף אותם חלקים עלולים להתבטא בחייו בצורה שלילית.
 דוגמה דומה, האדם הנעלה ששקוע כל כך בתפילה, יכול גם לזלזל ולא להשקיע בכוח הדיבור שלו, בחושבו 'זה רק דיבורים, העיקר הוא היכן מונח האיני' שלי, מדוע להשקיע מאמץ וריכוז בכוח הדיבור?', הסוף יכול להיות שדיבורו לא יהיה שמור, עד שיבוא אפילו ללשון הרע!
 ובלשונו של ה'צמח צדק':

מקור מס' 8

דרך מצוותיך, מצוות טומאת המצורע

ואז הם בבחינת רצוא לבד, הרי זה ענין ההסתלקות מן הכלים והלבושים דמחשבה ודיבור ומעשה בעסק התורה ומצות, אלא רק בתשוקה התדירית בכלות הנפש. ואף על פי שזהו תכלית הקדושה עדיין עם כל זה דינין מתערין מינה, רצונו לומר כיון שאין מחשבתו ודיבורו עסוקים כל היום בהמשכת אלוקות, יסתעף מזה בחינת דינים במחשבה ודיבורים שלו והסוף שיוכל להיות מזה יניקת החיצונים, והוא ענין מחשבה ודיבור בטילים אשר לא לה' המה, כי באמת אינו יכול להיות כל היום בכלות הנפש, ומיד שיפסיק יתאחזו החיצונים.

כלומר עוצם אהבתו ותשוקתו וכלות נפשו לה', שהם כשלעצמם קדושה נפלאה, גורמים לו להסתלק מההתעסקות של המשכת הקדושה אל תוך הכלים שלו, אל תוך מחשבתו ודיבורו היום יומית. התוצאה שעלולה להשתלשל מכך היא, שדווקא בגלל עוצמת קדושה זו, ייפלו מחשבותיו ודיבוריו אל מקומות שלא שייכים לקדושה ולה'.
 מספרים על רבי לוי יצחק מברדיטשוב - סגורן של ישראל - שהיה ידוע בעבודת ה' שלו בדרך ההתלהבות וההתפעלות. ופעם אחת כאשר הביאו לו תרנגול לשחיטה, נעמד להתכונן לקיים את המצווה בשמחה ובהתפעלות כדרכו בקודש, וכך החל לברך בדביקות, אך בעודו באמצע הברכה לא שם לב שהתרנגול ברח... אזי ברכה יש, אך תרנגול לא ממש...
 גם עלינו להיזהר, שחלילה, מרוב התלהבות וקדושה, בל נשכח שאנחנו צריכים לטפל גם בתרנגול שלנו, ולא לתת לו לברוח ולהשתולל...

יא. ככל שהאור עליון כך הוא בורח למעלה

גם בצורתם הגשמית של נגעי הצרעת - כנגעים לבנים - מתבטא החיסרון שבהנהגה של רצון ותשוקה לאלוקות והסתלקות מהתמודדויות החיים שמציב לנו הבורא, ללא ההתחייבות להנהגה של 'שוב' ולהשקעה במעשים היומיים והפשוטים שדורש מאיתנו הקב"ה.
 כך מתאר ספר החינוך בפרשתנו את נגעי הצרעת:

מקור מס' 9

ספר החינוך, פרשת תזריע

. . מצוה היא עלינו שכל מי שיהיה מצורע שיבא אל הכהן לשאול על צרעתו והכהן יטמאנו או יטהרנו והוא יתנהג על פי התורה הכתובה כאשר יצונו הכהן, וענין הצרעת הוא שילבין מקום אחד או הרבה

מקומות בעור בשר האדם ויהיו אותם המקומות לבנים הרבה עד שידמה הלובן שלהם ללובן קרום ביצה ולמעלה ממנו בלבנינות, אבל כל זמן שיהיה כהה למטה ממראה קרום ביצה אין זה צרעת אלא בוחק הוא, כלומר חולי אחר שאינו ממין הצרעת כלל.

מסביר היצמח צדק' שהלובן החזק של הצרעת נובע מהסתלקות מוחלטת של הדם ממקום הנגע, וכאשר האדמימות של הדם מסתלקת נראה המקום כלבן מאוד.

"הדם הוא הנפש" (דברים י"ב, כ"ג), כלומר הדם הוא מקום ההתאחדות של הנפש עם הגוף, ובאמצעות הדם הנפש מחייה את הגוף. בהסתלקות הדם מן מקום הנגע, מסתלקת עימו גם הארת הנפש, ונוצר החיזורון וחוסר החיים של הצרעת.

הסתלקות הדם והנפש מאזור אחד או ממספר אזורים בגוף, נוצר כתוצאה מכך הנפש מעדיפה להתרומם ולהתכנס אל תוך עצמה, ולהתעלות ולוותר על אזורים חיצוניים. וכך כתוצאה מכך שהנפש מתרוממת ומתעלה, ישנם אזורים שנשארים כמעט מתים. אזורים אלו הם האזורים הנגועים.

אזורים לבנים וחסי חיות אלו מעידים על התעלות הנפש, הם גם לא טמאים, אך הם עלולים לתת אפשרות ליניקת החיצונים. כלומר כוחות הטומאה יכולים לנצל את האזור המנוגע, ולהופכו לטמא בטומאת הצרעת, כיוון שבאזור זה אין המשכה של חיים וקדושה.

כמו שבנמשל כאשר האדם ממשיך את התלהבותו וחיותו בקדושה אל עבר מחשבותיו דיבוריו ומעשיו, אזי כיוון שלבושי נפשו קשורים ומלאים בהתלהבות של קדושה, אין הסטרא אחרא יכולה ליהנות מהם. אך כאשר ישנם לבושי הנפש שאינם מקבלים חיות קדושה, שם יכולים החיצונים לבוא ולהוריד את לבושי נפשו של האדם מטה מטה.

יצא אם כן דבר פלא. בגלל שאור הקדושה בנפשו של אדם הוא יוצא מגדר הרגיל, והוא נמצא בהתלהבות שמביאה אותו לכלות הנפש, התלהבות שלא מתחשבת ברצונות ובצרכים האישיים שלו, דווקא מתוך התלהבות נדירה זו, עלולים להשתלשל נגעים ואפילו נגעי צרעת.

יב. המשיח כמצורע

כעת נוכל להבין מדוע נקרא המשיח מצורע. הגאולה האמיתית והשלימה שמשח יביא איתו, הינה גאולה ויציאה מכל המצרים וההגבלות שלנו, זו גאולה שמביאה עימה התגברות של קדושה והתעלות הרבה יותר ממה שיש לעולם להציע.

המשיח שנושא בקרבו את הבשורה של הגאולה, לא רק במובן של מסר מילולי, אלא הוא הגואל, כלומר הוא נושא בתוכו את האור העליון של הגאולה, את ההתרוממות הקדושה שתביא הגאולה. ומכיוון שאור הגאולה הוא אור עצום, לכן האור לא מצליח לרדת ללבושו, והוא מתבטא כנגעים, ולכן נקרא המשיח מצורע.

המשיח מסכים לקבל את האור העליון ולסבול נגעים וסבל רב, העיקר כדי להמשיך את אור הגאולה כאן בעולם, ולהביא לעם ישראל את הגאולה. וזהו מה שכתוב על משיח בספר ישעיה (פרק נג, ד): "אכן חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מכה א-להים ומענהו".

סיכום / יג. חושך הגלות כצרעת

בשיחה שנשא הרבי מלך המשיח בשבת פרשת תזריע-מצורע תנש"א ביאר את הקשיים המיוחדים של סוף זמן

הגלות, ואת החושך הכפול ומכופל ששורר דווקא כעת - בסמיכות כל כך לגאולה.

מקור מס' 10

שיחת ש"פ תזריע-ומצורע ה'תנש"א, אות ז

"גלות - שענינו העלם והסתר האור האלוקי, כמו-שכתוב "אותותינו לא ראינו גו", ועד לחשך, ובפרט חשך כפול ומכופל דסוף זמן הגלות - מצד שרשו ומקורו הוא ענין נעלה ביותר, "אורות עליונים" שלמעלה מהתגלות בכלים, ועד לבחינה שלמעלה מגילוי לגמרי ("לא ראינו") בחינת "ישת חושך סתרו", ומפני גודל מעלת והפלאות האורות שלמעלה מגילוי, נשתלשלו למטה העלם והסתר וחושך כפשוטו, שמזה באים כל הענינים הבלתי-רצויים שבזמן הגלות.

וכיון שבשרשו ומקורו הוא ענין נעלה ביותר, אורות עליונים שלמעלה מגילוי, לכן, גם לאחרי שנשתלשלו למטה להעלם והסתר וחושך כפשוטו, עד לענינים דהיפך הטהרה וכו', אין זה אלא בחיצוניות ובדרגה התחתונה ובאופן של נגיעה בלבד.

הרבי לא נבהל מהחושך העצום עד כדי מציאות של היפך הטהרה ששוררת כעת, אלא מסביר שזוהי תוצאה מכך שדווקא כשאור הגאולה כבר פועל, כיון שהוא אור עליון כל כך, בתחילה הוא אינו מצליח להתגלות למטה, וזה גורם לכך שלמטה - בעולמנו ישנו חושך עצום.

בהמשך השיחה מבאר הרבי את הדרך שבה נוכל להמשיך את האור העליון אל עולמנו, וכך לפעול שתמורת החושך העצום, יאיר פה אורה העצום של הגאולה:

ולכן גם התיקון שעל ידי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" הוא (לא על ידי ענין חדש לגמרי, אלא) על ידי התגלות ענינו האמיתי של הגלות. . . אורות עליונים שלמעלה מגילוי. . . אשר, על ידי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות" פועלים שגם האורות העליונים שלמעלה מגילוי יומשכו ויתגלו למטה.

כלומר, הדרך לרפאות את החושך של הגלות, את הצרעת, את העדר החיות שיש בעולם, הוא דווקא על ידי המשכת האורות העליונים של הגאולה, אל תוך חיי היומיום, באמצעות "מעשינו ועבודתינו" - קיום התורה ומצוות בכל הלבושים, והמשכת האל"ף של 'אלופו של עולם', אל תוך העולם.

המשיח לא מוותר על האור העצום שהופך אותו למצורע, להיפך הוא לוקח את האור הזה ומכניס ומחדיר אותו בכל לבושו, ובכל לבושי העולם, עד שלא יהיה שטח אחד בעולם שלא יהיה מואר באורה של הגאולה.

יד. למה טראומה? ככה טראומה

מתי עראמה שמאז הטראומה של הפיגוע, במשך שנים ברח מהסביבה והיה קשה לו לתקשר איתה. התבשל שנים בתוך עצמו, הוא לא יכל כל כך להסיח דעתו אל הסביבה, אל החברים ולברוח מהאירוע של הפיגוע ומהאירועים שסובבו אותו בעקבות כך, הוא פשוט היה המון עם עצמו.

בתוכו עמוק נוצר משהו גדול, משהו עמוק מעבר למה שהיה לו בחוץ. כעבור כ-13 שנה מהפיגוע (בערך לפני שנתיים מהיום), הוא התחיל לצאת החוצה, והדרך שהוא הצליח לדבר חלק ללא שום גמגום הייתה בשירה.

הוא הפך למלחין, שמנגן וגם שר עם עוצמה ייחודיות וסגנון משלו. הסגנון האישי והמיוחד הזה, יצא החוצה

אחרי שהתבשל הרבה זמן עם המון כאב, וללא שנפשו הייתה מתכנסת כל כך פנימה, לא היה לה עם מה לצאת כל כך החוצה... הצרעת האישית שלו התהפכה והייתה לצוהר גדול.

אפשרות לדיון:

כדאי לפתוח דיון אודות קשיים בחייהם של הנוכחים, בהם הם מרגישים שדווקא מהם הם צמחו מאד, או על התמודדויות שיש להם כעת, ומרגישים שבעתיד דווקא ההתמודדות היא הזדמנות שיכולה להביא אותם לגאולה ולצמיחה אישית גדולה.

טו. ההשלכה אלינו

הכאב שלנו, המקום שאנו בורחים ממנו, הוא המקום של הגאולה שלנו.

מספרים על הרשליה שחברו מצאו עומד מתחת לפנס בכיכר העיר בחצות לילה ומחפש ומחפש. שאלו חברו: 'מה לך הרשליה באמצע הלילה?', ענה הרשליה: 'אבד לי ארנק ובו כל רכושי'. 'והיכן הוא אבד לך?' שאלו החבר, 'שם, בסמטה החשוכה', השיב הרשליה. 'ומדוע אתה מחפש פה?' שאלו החבר, 'מה אינך מביין', התפלא הרשלה, 'שם חשוך, חושך מצרים, איך אמצא שם?!', לכן הגעתי לכאן, פה יש אור...

גם לנו לפעמים נדמה שהחושך רב, ומתחשק לנו לחפש את הגאולה שלנו ליד הפנס המאיר. אך הפרשה שלנו מלמדת שהגאולה נמצאת במקום הכי חשוך, שם עלינו לחפש ולבקש מה מסתתר מאחורי החושך, ואז כשהחושך יאיר נראה שדווקא הזמן של ההעלם יצר ובישל עוצמה שלולא החושך לא יכלה להתגלות. גם בגאולה העתידה, אנו עתידיים לומר על זמן החושך של הגלות 'אודך ה' כי אנפת בי'.